

MERKEL SONRASI ALMANYA: SORUNLAR VE BEKLENTİLER

8 Aralık 2021 tarihinde Almanya Federal Cumhuriyeti'nin 20. Dönem Federal Meclisi'ndeki (Bundestag) oylamayla Sosyal Demokrat siyasetçi Olaf Scholz, ülkenin yeni Federal Şansölyesi olarak onaylandı. Toplam 736 üyeli Federal Meclis'te kullanılan 707 oyun 395'ini kazanan Scholz, yemin ederek Almanya Başbakanı görevine resmi olarak başladı. Böylece 16 yıl boyunca kesintisiz başbakanlık yaparak gerek Almanya'nın, gerekse Avrupa Birliği'nin (AB) siyasi tarihinde önemli iz bırakan Angela Merkel'in dönemi sona erdi. Bu çerçevede, Merkel sonrası Almanya'nın geleceğinin yeni Başbakan Olaf Scholz ile nasıl şekilleneceği tartışılması gereken bir konu olarak karşımızdadır.

Aslında 26 Eylül 2021 tarihinde gerçekleşen 2021 Almanya Federal Meclis seçimlerinde Sosyal Demokrat Partisi (SPD), iktidardaki Hristiyan Demokrat Birlik Partisi'ni (CDU) geride bırakmıştır. Ülkede %76.6'lık katılım oranıyla gerçekleşen Federal Meclis seçimlerine katılan 45 siyasi parti içinden sadece 8 parti %5'lik barajı geçerek 20. dönem Federal Meclis'inde temsil hakkı kazanmıştır. Almanya Federal Seçim Kurulu'nun resmi sonuçlarına göre, 20. dönem Federal Meclis'te sırasıyla Sosyal Demokrat Parti (SDP) %25.7 oyla 206 sandalye, Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) %18.9 oyla 152 sandalye, Yeşiller Partisi (Bündnis 90/Die Grünen) %14.8 oyla 118 sandalye, Hür Demokratik Parti (FDP) %11.5 oyla 92 sandalye, Almanya için Alternatif (AfD) %10.3 oyla 83 sandalye, CDU'nun kardeş partisi Hristiyan Sosyal Birliği (CSU) %5.2 oy alarak 64 sandalye, Sol Partisi (DIE LINKE) %4.9 oyla 39 sandalye ve Güney Schleswig Seçmen Birliği (SSW) %0.1 oyla 1 sandalye kazanmışlardır.

2017 Almanya Federal Meclis seçimlerinde ikinci sırada yer almasına rağmen, tarihinin en ağır oy kaybını yaşayan SDP'nin 2021'de bir önceki seçimlere nazaran %5.2'lik artışla birinci olarak çıkması, hem parti için, hem de Scholz için büyük bir kazanç sayılabilir. Ayrıca SPD'nin başbakan adayı olarak Olaf Scholz'un, Yeşiller ve FDP ile koalisyon görüşmelerini kısa sürede tamamlayabilmesi de, önemli bir başarı olarak gözükmektedir.

Federal Meclis seçimlerinden kazançlı çıkan Scholz'un yönetimde ne kadar başarılı olabileceği onun bundan sonra izleyeceği politikalara bağlıdır. Burada öncelikle belirtmek gerekir ki, Başbakan Olaf Scholz, her şeyden önce tüm dünyayı sarsmaya devam eden COVID-19 salgını ile mücadeleyi artırarak, salgının ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya öncelik verebilir. Zaten, Olaf Scholz, seçim öncesinde Almanya Maliye Bakanı olarak AB'nin salgına karşı 750 milyar avruluk kurtarma fonunun

oluşturulmasında önemli rol oynamış idi. 7 Aralık 2021 tarihinde SPD, FDP ve Yeşiller birlikte Alman Federal Meclis'ine COVID-19 salgınına karşı aşı önlemlerini güçlendirme ve salgına ilişkin diğer düzenlemeleri değiştirme yasasını sunmuşlardır. Çünkü gerek Almanya, gerekse AB, COVID-19 salgınından en çok etkilenenler arasında yer almaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) son raporuna göre, 5 Aralık 2021 tarihi itibarıyla AB genelinde teyit edilmiş toplam vaka sayısı 88.925.399'a ulaşırken, bunlardan 1.569.599'u da hayatını kaybetmiştir. Ayrıca, 5 Aralık 2021 tarihi itibarıyla son bir haftada dünyada en yüksek yeni vaka sayısı tespit edilen ikinci ülke olan Almanya'da 396.429 yeni vaka kaydedilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Olaf Scholz'un, hem daha önce ülkesinde ve AB'de salgına karşı uygulamaya başlattığı milyarlarca euro'luk kurtarma fonunun yerine getirilmesi için, hem de ülkesindeki COVID-19 salgınının son durumunu göz önünde bulundurarak, salgına karşı mücadeleye öncelik vereceğine kesin gözle bakılabilir.

İç siyaset açısından bakıldığında, Olaf Scholz'un bir diğer önceliğinin de ülkede son yıllarda giderek artan aşırı sağcılığı önlemeye çalışacağı tahmin edilebilir. Olaf Scholz seçim kampanyası döneminde de aşırı sağcı provokasyonlara karşı tüm Almanya'nın tepki göstermesi gerektiği çağrısında bulunmuştur. Neredeyse birçok AB ülkesi gibi, Almanya'da da son yıllarda giderek yükselmekte olan aşırı sağcılık, ülkede güvenlik ve demokrasi için en büyük tehdidi oluşturmaya devam ettiği söylenebilir. Örneğin, Almanya Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın (BfV) verilerine göre, 2018'de ülkedeki aşırı sağcı sempatanların sayısı 25,350 iken, 2021'de ise yaklaşık 33.300'e ulaşmıştır. Bunların içerisinde yaklaşık 13.300'ünün de şiddet eğilimli olduğu, sadece 2020'de ülkede aşırı sağ sempatanları tarafından 22.357 suç işlendiği bilinmektedir. Üstelik Almanya'da aşırı sağ siyasi partilerin faaliyetlerinin de giderek arttığı görülmektedir. Halihazırda ülkede Almanya için Alternatif (AfD), Almanya Ulusal Demokratik Partisi (NPD), Üçüncü Yol Partisi (III. Weg), Sağ (Die Rechte), Cumhuriyetçiler (REP) ve Deutsche Konservative gibi aşırı sağ partiler bulunmaktadır. 2021 Federal Meclis seçimlerinde AfD, NPD ve III. Weg partileri katılmıştır. Bunlardan 2017 Federal Meclis seçimlerinde 94 sandalye kazanarak ilk defa Almanya Federal Meclis'ine ve 2019 Avrupa Parlamento seçimlerinde ise 11 sandalye kazanarak ilk defa Avrupa Parlamentosu'na giren AfD, 20. dönem Federal Meclis'inden 83 sandalye kazanmıştır.

Dış siyaset açısından bakıldığında, Olaf Scholz'un hem Almanya, hem de AB olarak özellikle ABD ile ilişkilerini yeniden ele

almaya çalışacağı düşünülebilir. Çünkü Donald Trump döneminde ABD ve AB arasında yaşanan güven krizinin ABD Başkanı Joe Biden döneminde de devam ettiğini görmekteyiz. Eylül 2021'de ABD, Birleşik Krallık ve Avustralya arasında imzalanan AUKUS anlaşmasından sonra Canberra'nın Avustralya-Fransa denizaltı anlaşmasını iptal etmesi, Paris ve Brüksel'in tepkisine neden olmuştur. 7 Aralık 2021 tarihindeki bir konuşmasında ilk yurtdışı ziyaretini Fransa'ya yapacağını söyleyen Olaf Scholz'un "geleceğin dünyasını şekillendirmek için AB'nin güçlü ve egemen hareket edebilmesinin önemli olduğunu" ifade etmesi, Berlin'in önümüzdeki dönemde Paris ile birlikte AB'nin dış politika yaklaşımını yeniden gözden geçirmeye çalışacağına işaret etmektedir. Ancak dünyanın ağırlık merkezinin Hint-Pasifik bölgesine kaydığı ve ABD-Çin rekabetinin giderek belirginleştiği bir dönemde Olaf Scholz yönetiminin tek başına hareket etmekten ziyade, Paris yönetimiyle beraber hem AB'nin çıkarlarını korumaya, hem de Washington ile süregelen geleneksel ittifakını devam ettirmeye çalışacağı tahmin edilebilir.

Ayrıca, Olaf Scholz yönetiminin dış siyasette karşılaşacağı bir diğer önemli konusu hem Berlin-Pekin, hem de Brüksel-Pekin arasındaki ilişkiler olacaktır. Çünkü son yıllarda Çin'in birdizi altoparı ve yatırım projeleriyle genelde AB'deki, özelde Doğu Avrupa'daki ekonomik etkisini giderek artması Almanya başta olmak üzere AB ülkelerinin ziyadesiyle endişe eden bir durumdur. Dolayısıyla Almanya da son yıllarda Tayvan, Hong Kong, Tibet ve Doğu Türkistan sorunları ve insan hakları konusunda Çin'i eleştirmektedir. Nitekim Mayıs 2019'da Fransa, Hint-Pasifik bölgesine yönelik "Fransa ve Hint-Pasifik Güvenliği" başlıklı stratejisini belirlemişken, Eylül 2020'de Almanya, "Almanya - Avrupa - Asya: 21. Yüzyılı Birlikte Şekillendirmek" başlıklı Hint-Pasifik bölgesi ile ilgili politika doktrinlerini kabul ederek, Hint-Pasifik bölgesinin şekillenmesine büyük önem verdiklerini göstermektedir.

Özet olarak, COVID-19 salgınından dolayı tüm dünyanın sarsıldığı ve küresel jeopolitik ve jeoekonomik rekabetin arttığı bir dönemde AB'nin en büyük ekonomisi olan Almanya'nın başbakanı seçilen Olaf Scholz'un izleyeceği iç ve dış politika, sadece ülkesini değil, aynı zamanda AB'yi de yakından etkileyebilir. Almanya'nın yeni Başbakanı Olaf Scholz'un politikasının nasıl şekilleneceği, yukarıda bahsedilen konuların dışında ülkedeki ekonomik istikrar ve mültici sorunu gibi konuların yanı sıra, bölgesel ve küresel önemdeki diğer konulara da bağlı olacaktır.

Yazar Omirbek Hanayi,

Avrasya Araştırma Enstitüsü, Kazakistan

Politika, Dış İlişkiler ve Güvenlik

- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin daveti üzerine Yeni Delhi'ye bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi. Liderler, ikili çıkarları ilgilendiren çok çeşitli konuların görüldüğü XXI. Rus-Hindistan yıllık zirvesine katıldılar. Taraflar, ekonomi, enerji, askeri ve güvenlik, bilim ve teknoloji, kültür ve diğer alanlarda iş birliğine ilişkin çeşitli belgeleri imzaladılar (Kremlin.ru, 06.12.2021).
- Kiev'de düzenlenen ilk uluslararası stratejik iletişim forumunda, NATO Kamu Diplomasisinden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı Baiba Braze, güvenli ve demokratik Ukrayna'nın, Avrupa-Atlantik güvenliğinin anahtarı olduğunu belirtti. Bu nedenle NATO, Ukrayna'daki reformları desteklemeye hazırdır. Stratejik İletişim Merkezi tarafından düzenlenen foruma, NATO ve Avrupa Birliği diplomatları ile Ukraynalı yetkililer ve Sivil Toplum Kuruluşları temsilcileri katıldı (Ukrinform.net, 07.12.2021).
- Gürcistan Dışişleri Bakanlığı, Gürcistan'ın 3+3 formatındaki bölgesel bir toplantıya katılmayacağını teyit etti. Aynı zamanda Bakanlık, Gürcistan'ın Bakü ve Erivan'a barışı korumak için kendi müzakere formatını teklif etme niyetini dile getirdi. Gürcistan'ın 3+3 formatına katılmak istememesinin temel nedeni, Rusya ile devam eden iyi olmayan ilişkiler ve bununla bağlantılı olarak Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne ilişkin çözülmemiş sorunlardır (Georgia Today, 09.12.2021).
- Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, Kazakistan'a resmi bir ziyarette bulunarak, burada Kazak mevkidaşı Kasım Comart Tokayev ile görüştü. İki ülke, müttefik ilişkiler konusunda bir deklarasyon imzaladı. Kazakistan Cumhurbaşkanı ikili ilişkilerin yeni bir seviyeye ulaştığını belirtti. Tokayev, yakın gelecekte ülkelerin hükümetlerinin ticaret hacmini 3 milyar dolara çıkarmak için mümkün olan en güçlü önlemleri alacağını ve ardından bunu 10 milyar dolara çıkaracağını da sözlerine ekledi (Qazaq TV, 06.12.2021).
- Taşkent, Kırgızistan Dışişleri Bakanı Ruslan Kazakbayev ve İtalya Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı Luigi Di Maio'nun bir araya geldiği Orta Asya + İtalya Bakanlar Toplantısı'na ev sahipliği yaptı. Bakanlar, daha yakın temas kurmanın önemine dikkat çekerek, Kırgızistan'ın GSP+ statüsünü dikkate alarak ticari ve ekonomik iş birliğini daha da genişletmek ve güçlendirmek konusunda karşılıklı ilgiyi dile getirdiler. Taraflar ayrıca, Afganistan'daki durumu değerlendirerek, insani yardım sağlamada ortak iş birliğinin önemine değindiler (Kabar, 09.12.2021).
- Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (KGAÖ) Askeri Komitesi, katılımcıların Doğu Avrupa, Kafkaslar ve Orta Asya'daki askeri güvenliğe yönelik tehditleri ve zorlukları görüştüğü bir video konferans oturumu düzenledi. Komite, KGAÖ koalisyon güçlerinin konuşlandırılması için Tacikistan topraklarındaki askeri alt-yapıyı daha da iyileştirmeye karar verdi. Katılımcılar ayrıca KGAÖ'nün Birleşmiş Milletler (BM) barışı koruma operasyonları için askeri potansiyeline ilişkin konuları da değerlendirdiler. Taraflar, güvenlik zorlukları ve tehditleri etkisiz hale getirmek için ortak eylemleri koordine etme konusunda anlaşılabilir (BelTA, 08.12.2021).

Ekonomi, Finans ve Enerji

- Kazakistan tarım sektörü 2021'de 1,3 milyar dolarlık yatırım çekti. Sektördeki sermaye yatırımları neredeyse %50 arttı. Destek mekanizmaları ağırlıklı olarak devletten tercihli krediler yoluyla geldi. 2020 yılında, devlet finans kurumu Tarım Kredi Şirketi, değeri 105 milyon dolardan fazla olan 75 yatırım projesini finanse etti. 2021'de 7,000'den fazla girişimci 478 milyon dolardan fazla destek aldı. Kaynaklar, tarla ve hasat işleri, ekipman ve büyükbaş hayvan alımı ile çiftliklerin açılması için kullanıldı (Qazaq TV, 08.12.2021).
- Kazakistan ve Kırgızistan ekonomik iş birliğini güçlendirmeyi planlamaktadır. Kazakistan, Kırgızistan ekonomisinin en önemli yatırımcılarından biri olmaya devam etmektedir. 2005 yılından bu yana birikmiş sermaye yatırım hacmi 1 milyar doları aştı. İki ülke arasındaki 2021 yılının ilk dokuz aylık ticaret hacmi 680 milyon doları aştı. Ülkeler, Kırgızistan topraklarında toptan ve perakende satış merkezleri oluşturarak karşılıklı ticaret hacmini 1 milyar dolara çıkarmayı planlamaktadır (Qazaq TV, 08.12.2021).
- Azerbaycan, Gürcistan ve İran, Basra Körfezi'ni Karadeniz'e bağlayan bir geçiş güzergahı oluşturan yeni bir proje üzerinde anlaşılabilir. Önümüzdeki dört ay içinde İran, Astara sınırı üzerinden Azerbaycan'a ve Karadeniz'deki Gürcistan'ın Batum ve Poti limanları üzerinden Doğu Avrupa ülkelerine deneme sevkiyatları yapacaktır. Deneme sevkiyatı, nihai üçlü toplantıdan önce bir zaman ve maliyet azaltma mekanizması oluşturmak için engellerin belirlenmesine izin verecektir (AzerNews, 09.12.2021).
- Kazakistan ve Özbekistan yetkilileri ve iş çevreleri, Özbek-Kazak iş forumu ve Özbek-Kazak iş konseyi kapsamında Nur-Sultan'da bir araya geldi. Forumda Özbekistan Yatırım ve Dış Ticaret Bakanı Sardor Umurzakov ve Kazakistan Başbakan Yardımcısı Roman Sklyar katıldı. Taraflar, ortak bir "Yol Haritası" üzerinden elverişli koşulları yaratmada aktif olarak etkileşime girilmesi konusunda karşılıklı olarak hazır olduklarını dile getirdiler. Taraflar, 5,9 milyar dolarlık ticaret sözleşmeleri ve ikili anlaşmaları imzaladılar (Kun.uz, 06.12.2021).
- Belarus Yüksek Teknoloji Parkı, ihracatta önemli bir büyüme göstermektedir. Ocak-Eylül 2021'de Park'ın yerleşik şirketlerinin hizmet ihracatı %25 artarak 2,3 milyar doları aştı. Ayrıca, 2021'in üçüncü çeyreğinde hizmet ihracatı yıllık 160 milyon dolar artarak yaklaşık 764 milyon dolara ulaştı. 2020'de Yüksek Teknoloji Parkı, 2,7 milyar dolar değerinde ihracat bildirdi. Parkın ana pazarları içinde ABD, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Birleşik Krallık, İrlanda ve Rusya yer almaktadır (BelTA, 08.12.2021).
- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin ortak açıklamasına göre Avrasya Ekonomik Birliği ve Hindistan, serbest ticaret anlaşmasının kurulması için görüşmelere başlayacaktır. Taraflar ayrıca, Şanghay İşbirliği Örgütü'nün (ŞİÖ) uluslararası ilişkilerdeki rolünün artırılmasını, Örgütün BM ve onun kuruluşlarıyla olan temaslarının kapsamlı bir şekilde geliştirilmesini istedikler. Ayrıca, ŞİÖ ile Avrasya Ekonomik Birliği arasında resmi bağların kurulmasını desteklediler (TASS, 06.12.2021).

Toplum ve Kültür

- TÜRKSOY, Türk Dünyası'nın tanınmış şahsiyetlerine ithafen 2,000 adet kitabı Almatı'ya teslim etti. Teslim töreni, Kazakistan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının 30. yıldönümü münasebetiyle "Almatı Kreatif Merkezi" binasında gerçekleştirildi. Etkinliğe Kazakistan Yazarlar Birliği Başkanı Ulugbek Esdaulet, Kazakistan'ın TÜRKSOY Temsilcisi Bakıtjan Omarov, ve medya temsilcileri katıldı (Turksoy.org, 10.12.2021).
- Asya Kalkınma Bankası, Tacikistan'daki Panj nehri havzasında iklim direncini arttırmak için 1,3 milyon dolarlık işlem teknik yardım hibesini onayladı. İklim değişikliği modelleri, ülkedeki yıllık kuraklık olasılığının yüzyılın ortasına kadar %3'ten %25'in üzerine çıkacağını öne sürmektedir. Kuraklık, sıcaklık stresi ve önemli mahsuller için artan su talebi ile birlikte, birçok yerel halkın ana gelir kaynağı olan tarımı ciddi şekilde etkileyecektir (ASIA-Plus, 08.12.2021).
- Bişkek Büyükşehir Belediyesi Başkanı Aybek Junuşaliyev, Kazakistan'a yaptığı çalışma ziyareti kapsamında Nur-Sultan Büyükşehir Belediyesi Başkanı Altay Kulginov ile bir araya geldi. Taraflar ağırlıklı olarak iki ülkenin başkent belediyeleri düzeyinde çeşitli alanlarda ikili iş birliğinin geliştirilmesini ele aldı. Görüşme sonucunda Başkanlar, "2022-2024 için Bişkek ile Nur-Sultan belediyeleri arasında ticari ve ekonomik, bilimsel, teknik ve kültürel ve insani iş birliği için yol haritası" imzaladılar (Türk Dünyası, 08.12.2021).
- Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), Afrika ülkelerine toplam 611,200 doz Sinovac aşısı gönderdi. Türkiye Savunma Bakanlığı'na ait askeri kargo uçağı ile 400,000 doz Sinovac aşısı Burkina Faso'ya, 211,200 doz Sinopharm aşısı ise Togo'ya gönderildi. Bağış kampanyası, TDT'nin COVID-19 salgınına karşı küresel müdahaleye katkısının bir parçasıdır (Turk-kon.org, 07.12.2021).
- Nur-Sultan'daki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Program Ofisi, Kazakistan'ın Kızılorda bölgesindeki Aralsk şehrinde kadınlar için temel iş becerileri üzerine üç günlük bir eğitim kursu düzenledi. Etkinlik, Uluslararası Aral Gölü'nü Kurtarma Fonu ve "Aral aydeleri" (Arallı Kadınlar) Halk Derneği ile birlikte düzenlendi. Eğitim kursu, Program Ofisi'nin ev sahibi ülkede sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmenin bir yolu olarak kadınlar için toplumsal cinsiyet eşitliğini ve ekonomik olarak güçlendirme girişimlerini teşvik etmeye yönelik uzun süreli devam eden çabalarının bir parçasıdır (Osce.org, 09.12.2021).
- Ukrayna, Türkiye'nin Kütahya ilinde fahri konsolosluğunu açtı. Yeni fahri konsolosluk, Ukrayna vatandaşlarının hak ve çıkarlarının korunmasına, kültürel bağların geliştirilmesine ve iki ülke arasında insanların ilişkilerinin kurulmasına yardımcı olacaktır. Halihazırda Ukrayna'nın Türkiye'deki fahri konsoloslukları, Bursa ve Çanakkale illeri ile Dalaman ilçesinde de faaliyet göstermektedir. Bunun yanı sıra Afyonkarahisar ile bir Ukrayna şehri arasında kardeşlik ilişkilerinin kurulmasına yönelik görüşmeler devam etmektedir (Ukrinform.net, 08.12.2021).